

perne led meget af Sygdom, og at de havde en meget lang Arbejdstid og usunde Lokaler at arbejde i. Dette havde til Følge, at den engelske Regering lod Forholdene undersøge. Af den fremkomne Statistik viste det sig, at Handelsmedhjælperne havde Ret i deres Klager. I det engelske Parlament blev der da fremlagt et Lovforslag, der gik ud paa at beskytte disse Mennesker ved at fastsætte en kortere Arbejdstid. Desværre lykkedes det ikke Ministeren at føre det igennem. Han udtalte sin stærke Beklagelse derover, men sagde, at man vedblivende maatte arbejde paa denne Sag, saa at det til sidst kunde lykkes at gennemføre en Lov, der beskyttede disse Mennesker. I den officielle engelske Beretning fra 1907 angives bl. a. følgende: Dødelighedsprocenten for Tuberkulosestilfælde var blandt Kulminearbejdere 14,3, blandt Snedkere 24,9, blandt Murere 22,1, højest blandt Haandværkerne stod de saakaldte Knivsmede med 28,3 pCt. Men saa siges der i Beretningen, at i de kooperative Foretagender er Dødeligheds- og Sygelighedsprocenten blandt Handelsmedhjælperne mindst, fordi Arbejdsforholdene der er bedre, idet baade Lokalerne er sundere og Arbejdstiden kortere. Dødelighedsprocenten er der i Tuberkulosestilfælde 30,6, i de private Foretagender er den derimod 45 pCt. Lignende Resultater udviser en tysk officiel Undersøgelse, som ganske vist gaar nogle Aar tilbage, idet den er fra 1894. Efter den er den gennemsnitlige Sygdomshyppighed 35,6 pCt., men for Medhjælperne er Procenten 42,4. I Østerriig er Facit et lignende. I alle Beretninger viser Sygeligheds- og Dødelighedsprocenten sig størst hos Handelsmedhjælperne, og som Hoveddaarsag hertil angives udtrykkelig den umaadelig lange Arbejdstid.

Det var disse Resultater, vi ved Undersøgelserne kom til i Fjor, og jeg synes derfor, at der vedblivende er god Grund til at beskytte disse Mennesker. Det er altsaa ikke, fordi de, som der er nævnt, staar i Organisationer, men blandt andet fordi, som jeg sagde i Fjor, Samfundet ofrer Millioner om Aaret for at bekæmpe Tuberkulosen, medens vi samtidig maaske holder Udklækningsanstalter for Tuberkelbaciller. Jeg synes, det er den forkerte Vej at gaa. Man burde i alt Fald slaa ned, hvor denne Sygdom har sit Udgangspunkt. Derfor kan ærede Medlemmer vel indrømme mig, at efter de Oplysninger, jeg her har skitseret, var det svært for os

i Fjor, at vi ikke kunde faa denne Bestemmelse ind i Lovforslaget. Men da det, som jeg nævnedes før, saa ud til, at hvis vi ikke vilde lade være at stille Ændringsforslag, vilde Lovforslaget ikke blive fremsat, medens det ellers vilde kunne vedtages ikke alene her, men ogsaa i Landstinget, frafaldt vi vore Ændringsforslag og nøjedes med at faa vore Ønsker indført i Betænkningen. Jeg synes derfor ikke, at de Ændringer, som var foretagne i selve Lovforslaget, og de Paragraffer, som blev indsat af Ministeren, var saa forfærdelig afskrækkende.

Jeg skal ellers ikke udtale mig videre om Sagen, da jeg gjorde det saa fyldigt i Fjor, men skal dog gøre nogle enkelte Bemærkninger til selve Lovforslaget. Man ser, at §§ 5, 6 og 8 er fuldstændig revne ud af det Lovforslag, Ministeren fremsatte oppe i Landstinget, og i § 1 er der ogsaa sket en Del Forandringer. Man har saaledes taget 2det Stykke ud af § 1, netop det, som omhandler Kommunalbestyrelsernes Ret til i en Vedtægt at fastsætte Lukning Kl. 7 eller tidligere. Det var en Bestemmelse, som vi i Udvalget indsatte i Lovforslaget i Fjor, og det var ikke noget revolutionært Skridt, det var et Kompromisforslag, thi der var forskellige Meininger baade her i Salen og udenfor om dette Spørgsmaal. Af de modtagne Andragender var der lige saa mange, der krævede Lukning Kl. 7, som der var, der fastholdt at holde aabent til Kl. 8. Og fra Landboernes Side blev der sagt: Om Vinteren vil vi gerne gaa med til at lukke saa tidligt som Kl. 4, for det vil ikke genere, og det vil ogsaa være ønskeligt, men om Sommeren vil vi gerne have aabent til Kl. 8, fordi vort Arbejde saa falder i Marken, og det kan være vanskeligt for os at komme til Købmanden før. Derfor var vi enige om at overlade det til Kommunalbestyrelserne, som dog er dem, der mest direkte staar i Forbindelse med Befolkningen — langt mere end vi Rigsdagsmænd. Der var ikke en af os, der tænkte sig, at Kommunalbestyrelserne straks vilde gaa med til at sætte Lukketiden til Kl. 7. Nej, vi tænkte, at man vilde gøre et Forsøg, paa 3—4 Aar maaske, med en saadan Vedtægt og sige: Nu prøver vi i Juni, Juli og August Maaneder at lukke Kl. 7, saaledes at disse Mennesker kan faa lidt Frihed i de skønneste Sommermaaneder, og ser, hvordan Folk vil finde sig til Rette dermed. Det var vor Tanke, den Gang vi satte den Bestemmelse ind i Lovforslaget, og jeg tror, det havde været klogt,